

Spisová značka: MMJ/SÚ/47727/2021/6
Číslo jednací: MMJ/SÚ/241020/2021-Zád
UID: jihlvp21v02oji
Vyřizuje: Mgr. Dana Závodská / 565 593 172

Jihlava 24. 11. 2021

ROZHODNUTÍ

Magistrát města Jihlavy, stavební úřad, oddělení památkové péče (dále také „správní orgán“) jako věcně příslušný orgán státní památkové péče podle ustanovení § 29 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní památkové péči“) a místně příslušný podle ustanovení § 66 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, obdržel dne 30. 9. 2021 písemnou žádost od Kraje Vysočina, se sídlem Žižkova 1882/57, 586 01 Jihlava, IČO: 70890749; zastoupený na základě pověření Ing. Janem Kalinou, nar. 12. 9. 1970, bytem Cholossiova 778, 393 01 Pelhřimov, o vydání rozhodnutí ve věci hmotové, provozní a dispoziční studie Edukačního centra Masarykovo náměstí 57 a 58, čp. 1317 a 1318 v Jihlavě, v němž je žadatel jedinými účastníky řízení.

Správní orgán tímto v y d á v á podle ustanovení § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči, podle § 67 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) a po písemném vyjádření Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Telči čj. NPÚ-372/76753/2021 ze dne 18. 10. 2021 **z á v a z n é s t a n o v í s k o** a rozhodl takto:

Záměr – hmotová, provozní a dispoziční studie Edukačního centra v budovách muzea, v objektech Masarykovo náměstí 57 a 58, čp. 1317 a 1318 v Jihlavě, na pozemcích parc. č. 2766 a 2767/1, vše k.ú. Jihlava, které jsou kulturní památkou evidovanou v ÚSKP rejstř. č. 22064/7-4877 a 24705/7-4877 a které se nacházejí na území Městské památkové rezervace Jihlava prohlášené Ministerstvem kultury ČR, č. j. 7. 292/82-II/2 ze dne 29. 3. 1982 (dále jen „MPR Jihlava“), se dle projektové dokumentace „*Edukační centrum Muzea Vysočiny v Jihlavě*“, vypracované Ing. Jaroslavem Rybářem, Ing. arch. Janou Kotovou a Hanou Bínovou, v březnu 2021 považuje z hlediska zájmů státní památkové péče za **p ř í p u s t n é** při splnění těchto podmínek:

1. Úroveň východní obvodové zdi (průčelní zdi do dvora) u nástavby objektu č. 2 bude svojí maximální výškovou odpovídat spodní římse (tedy přibližně úrovni korunní římsy doloženého zaniklého objektu v místě stavby), přičemž přesahující horní část nástavby nad touto římsou bude pojednána jako součást střechy nebo střešního opláštění tohoto objektu č. 2.
2. Další stupeň projektové dokumentace včetně pojetí pláště bude v průběhu zpracování konzultován se zástupci státní památkové péče.
3. Před zásahem do obvodového zdiva v objektu č. 1 bude v místě zásahu provedena sonda a v případě nálezu památkově hodnotných (například omítkových nebo nátěrových) vrstev bude za účasti zástupců památkové péče navržen postup směřující k zachování těchto hodnot.

Odůvodnění

Správní orgán obdržel dne 13. 9. 2021 písemnou žádost od Kraje Vysočina, se sídlem Žižkova 1882/57, 586 01 Jihlava, IČO: 70890749; zastoupený na základě pověření Ing. Janem Kalinou, nar. 12. 9. 1970, bytem Cholossiova 778, 393 01 Pelhřimov, o vydání závazného stanoviska podle § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů ve věci hmotové, provozní a dispoziční studie Edukačního centra Masarykovo náměstí 57 a 58, čp. 1317 a 1318 v Jihlavě, na pozemcích parc. č. 2766 a 2767/1, k.ú. Jihlava. Uvedeným dnem bylo zahájeno

řízení o žádosti dle ustanovení § 44 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu. Správní orgán žádost postoupil dne 15. 9. 2021 odborné organizaci památkové péče Národnímu památkovému ústavu, územnímu odbornému pracovišti v Telči (dále též NPÚ ÚOP v Telči) k vyjádření dle ustanovení § 14 odst. 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů. Toto vyjádření ze dne 18. 10. 2021 bylo správnímu orgánu doručeno dne 29. 10. 2021 pod čj. NPÚ-372/76753/2021. Dne 1. 11. 2021 sdělil správní orgán účastníkovi řízení, že ukončil dokazování v řízení vedeném pod SZ-MMJ/SÚ/47727/2021 a že bylo ukončeno shromažďování podkladů pro vydání závazného stanoviska. Správní orgán dne 1. 11. 2021 zaslal účastníkovi řízení výzvu čj. MMJ/SÚ/222031/2021-ZáD k seznámení se s podklady řízení dle § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu. Účastník řízení se k podkladům vyjádřil dne 11. 11. 2021.

Záměrem žadatele je „Žádáme o vydání závazného stanoviska k hmotové, dispoziční a provozní studii Edukačního centra Muzea Vysočiny v Jihlavě, dle a v rozsahu předložené projektové dokumentace.“

Předmětné objekty jsou nemovitou kulturní památkou a nachází se v MPR Jihlava. Záměr obnovy budov muzea zahrnující vedle úpravy dispozic v parteru, vybudování edukačního centra i náročnou rehabilitaci fasád a obnovu expozic, je jako celek přijatelný, nicméně nárok na vytvoření nových kapacit a jejich ztvárnění je z hlediska památkové péče diskutovaná otázka. Ačkoliv je záměr veden srozumitelným požadavkem na aktualizaci a rozšíření provozů muzea, které poskytuje jinou a v mnohém ohledu náročnější a komplexnější službu než v 50. letech 20. století, kdy bylo založeno, je to právě vysoký nárok na nárůst nové hmoty objektu, který je z hlediska památkové péče v prostředí historické zástavby vnímán jako problematický. Budovat nástavby na objektech, které jsou individuálně památkově hodnotné, je obecně nežádoucí. Posuzování záměru se ale řídí celkovým urbanistickým kontextem daného objektu a místa, posouzením záměru z hlediska stavebního zásahu do hodnotných dochovaných vrstev a konstrukcí, a současně i vhodností provozního návrhu. Záměr počítá s objemovým navýšením hmoty dvorního objektu č. 2 oproti stávajícímu přízemnímu objektu ve dvoře, který je zakončen dvoupodlažní sedlovou střechou s novodobým krovem nevykazujícím kvalitativní ani historické hodnoty. Tento objekt je navržen k nastavení po úroveň nepřesahující výšku přilehlých stávajících objektů z jižní a severní strany. Současně je v záměru zachován historický půdorys dvorního objektu č. 2 a nástavba hmotově nekonkuruje ani žádné z nejbližších okolních staveb. Objekt navržené nástavby z obou stran sousedí s vyššími objekty a lze tedy uznat, že navržený objem nástavby odpovídá prostorové, a do značné míry i hmotové skladbě svého okolí. Nutno vzít v potaz také snahu záměru o omezení stavebních zásahů do konstrukcí objektu č. 1, který je součástí kulturní památky, a zároveň plánované vymístění některých stávajících nevhodných provozů a depozitů z této dvorní části do nově vzniklých prostorů v objektu č. 2, přičemž jde zejména o nahrazení depozitáře ve sklenuté síni v přízemí pro edukační účely, a na půdě se zachovalým barokním krovem ponechání prostoru bez dalšího provozu. Záměr tedy respektuje a zachovává hodnotné stavebně-historické dílčí prvky zejména v interiérech. Aby bylo možné záměr přizpůsobit všem požadavkům na harmonické začlenění nastavované hmoty do okolní skladby, je ale třeba reflektovat také kompozici dílčích konstrukcí staveb, které sestávají ve vnějšku především ze zděné fasády vertikálních zdí a z navazující střešní konstrukce. Nástavba objektu č. 2 v předloženém návrhu zcela eliminuje krovovou konstrukci. Proto je v rámci pojetí hmot a fasády žádoucí oddělit horní část fasády patrným přechodem do střechy, například zalomením či ustoupením horní hmoty (střechy), nebo alespoň jejím vhodným „střešním“ opláštěním (v předložené vizualizaci v pohledu je vrchní část objektu oddělena v šedé barvě mezi dvěma římsami). Tímto odstoupením či alespoň povrchovým oddělením fasády se objemová skladba nové hmoty přístavby opticky zdrobní a přizpůsobí se typickému objemovému členění hmot domů v okolním historickém prostředí.

Záměr se dotýká výjimečně hodnotného domovního bloku s převahou velmi cenných měšťanských domů (MN60, Komenského 1, 7, 9, 11, Husova 5, 7, 9, 11, Palackého 24, Benešova 4, 8). Uvnitř vlastního bloku se dochovaly jinak poměrně neobvyklé stavby renesančního a barokního původu, k nimž náleží nejen velmi dobře dochovaný předmětný objekt č. 1, ale i barokně-klasicistní přízemní budova objektu č. 2., která by měla nástavbou uspokojit žádoucí potřeby nových prostorů. Výnosem o prohlášení historického jádra města Jihlavy za památkovou rezervaci je doslovně zmíněno zabezpečení zvýšené ochrany tohoto celku jako souboru památek architektury z období rané i pozdní gotiky a renesance i jako urbanistickému útvaru bývalého horního města s významným středověkým

půdorysem a vynikajícím prostorem náměstí, dokládající vyspělou úroveň našeho urbanismu. Městské bloky vznikaly postupně.

Primárně byly zastavovány lukrativní parcely orientované do náměstí a významných městských ulic, místy byly přednostně založeny nárožní budovy, zástavba byla většinou rozšiřována odstředivě. Původní parcely sahaly mnohdy přes celou šíři bloků, takže dům mohl být obsluhován i odzadu. V zadní části parcel byly většinou situovány stavby hospodářské, místy přeměňované na obytné domy nebo odprodávané k nové výstavbě. I když byly dvory postupně doplňovány o zděné stavby, hlavní budovy po obvodu si v naprosté většině případů zachovaly výrazně dominantní charakter. Profil typického jihlavského domovního bloku odpovídá dominantní stavbě do významného prostranství či ulice, nižší kolísající zástavbě ve dvorech těchto domů a různorodé sekundární zástavbě na opačné straně bloku a po jeho zbylém obvodu, mnohdy již byly i tyto sekundární stavby opatřené vlastní dvorní zástavbou. Objekt č. 1 (dům č. p. 1317) je svou výškou a relativně vysokým stářím atypicky výrazným příkladem dokládajícím neobyčejný historický význam celého domu. Parcela neméně významného domu č. p. 1318 sahala ještě v 1. pol. 18. století v celé šíři na opačnou stranu bloku. Postupně byla ze strany Husovy ulice zastavěna, nicméně až do začátku 70. let 19. století byla zástavba ve dvoře obsluhována vlastní uličkou. Tehdy zcela nově vystavěný činžovní dům č. p. 1327 v ulici Husova, který volnou uličku přerušil, svým disproporčním měřítkem z jinak obvyklé jihlavské domovní zástavby vybočuje.

Předmětem státní památkové péče v rezervaci je historický půdorys a jemu odpovídající prostorová a hmotová skladba. Tyto atypické stavby nemohou sloužit jako vhodné východisko pro navýšení nebo dokonce dorovnání hmoty domů kolem nich, naopak, v rámci, již nyní poměrně hustě zastavěného bloku by měly i nadále zůstat dominantní. Z hlediska památkové péče se jako směrodatná jeví historicky doložitelná větší dvoupodlažní hmota předmětné dvorní stavby (objekt č. 2), která je dosud čitelná z otisku na druhé dvorní stavbě (objekt č. 1) a na starších fotografiích. Ke snížení budovy a změně tvaru střechy došlo patrně při adaptaci domů pro využití muzeem v 1. pol. 20. století. Navýšení úrovně korunní římsy na doložitelnou úroveň je vzhledem k malé hodnotě stávající střechy, ale i patrně nehistoricky a problematicky exponovanému zdivu sousedního objektu za domem č. p. 1316 při dodržení přiměřené architektonické úrovně návrhu možné. Vzhledem k tomu, že se jedná o stavbu kulturní občanské vybavenosti a stavbu veřejnou, má být její ztvárnění adekvátní nejen hodnotnému prostředí, ale i tomuto výjimečnému využití, a to včetně úpravy prostranství před budovou a vlastně celé přístupové cesty k ní. I když byla budova v minulosti vyšší a byla tedy více patrná, návratem k této hmotě dojde k její výrazné a v prostředí městské památkové rezervace akcentaci, kterou je třeba architektonicky pojednat. V 50. letech byly pro účely instituce vybrány záměrně jedny z nejhodnotnějších domů ve městě a jejich adaptací byla věnována velmi nadstandardní péče. Jakékoliv úpravy těchto objektů by měly být vedeny zájmem o udržení celkově vysoké úrovně zpracování, a to včetně nejmenších detailů. Předložený záměr je z hlediska programové náplně propracovaný, nicméně po stránce architektonického výrazu je nutné jej v dalším stupni projektové dokumentace dopracovat a s příslušnými orgány památkové péče předem konzultovat.

Výnos ministerstva kultury o prohlášení historického jádra města Jihlavy za památkovou rezervaci mimo jiné v čl. 1, odst. 2 písm. a) říká, že:

Předmětem státní památkové péče v rezervaci jsou:

a) historický půdorys a jemu odpovídající prostorová a hmotová skladba, městské interiéry včetně povrchu komunikací, plochy zvýšené ochrany, ostatní chráněné plochy a podzemní prostory,

dále se v čl. 2, odst. 1 písm. a), c) a e) uvádí, že:

a) veškeré úpravy nemovitých kulturních památek i jejich souborů musí být řešeny a prováděny se zřetelem k trvalému zabezpečení jejich hmotné podstaty, k jejich přiměřenému využití a dalšímu zhodnocování jejich výtvarných a dokumentárních funkcí,

c) při nové výstavbě a při vnějších úpravách nechráněných objektů je třeba dbát architektonických vztahů ke kulturním památkám a jejich souborů, navazovat na jejich objemovou a prostorovou skladbu i prostředí a dotvářet jejich celky přiměřenými prostředky současné architektonické tvorby,

e) stavebně technické práce musí směřovat k obnově a funkčnímu zhodnocení hlavních historických prostorů, památkových souborů a objektů, zároveň s odstraňováním nevhodné vnitroblokové zástavby,

Žádné jiné úpravy, které nebyly předmětem tohoto řízení, nebudou prováděny bez předchozího souhlasného stanoviska výkonného orgánu státní památkové péče.

Správní orgán po posouzení výše uvedených podkladů došel k závěru, který je obsažen ve výroku tohoto rozhodnutí. Při posuzování věci se řídil platnými právními předpisy.

Poučení o odvolání

Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání podle ustanovení § 81 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu do 15 dnů ode dne jeho oznámení ke Krajskému úřadu Kraje Vysočina prostřednictvím Magistrátu města Jihlavy, stavebnímu úřadu, oddělení památkové péče. První den lhůty je následující po dni oznámení. Podle ustanovení § 82 odst. 2 správního řádu musí být z odvolání patrné, kdo jej činí a které věci (výrokové části) se týká. Odvolání se podává s potřebným počtem stejnopisů tak, aby každý účastník řízení dostal jeden stejnopis a jeden zůstal správnímu orgánu.

Mgr. Dana Závodská
vz. vedoucí oddělení památkové péče

Obdrží:

Účastník řízení

Krajský úřad Kraje Vysočina, majetkový odbor, oddělení správy realit, Žižkova 57, čp. 1882, 586 01 Jihlava

Odborná organizace památkové péče

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Telči

